

RIKSDAGENS SVAR 49/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om avskiljning och lagring av koldioxid och till lagar om ändring av miljöskyddslagen och 7 § i havsskyddslagen samt om godkännande av ändringarna i bilagorna II och III till konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om avskiljning och lagring av koldioxid och till lagar om ändring av miljöskyddslagen och 7 § i havsskyddslagen samt om godkännande av ändringarna i bilagorna II och III till konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen (RP 36/2012 rd).

Beredning i utskott

Miljöutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (MiUB 2/2012 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen bidrar till utvecklingen av teknik för växthusgasreducering, inklusive teknik för avskiljning och lagring av koldioxid, och när så krävs snabbt vidtar åtgärder för att bereda lagstiftning om geologisk lagring i det fall att lagringsmöjligheter bedöms föreligga.

Riksdagen har

godkänt ändringarna i bilagorna II och III till konventionen i propositionen till den del de hör till Finlands behörighet.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om avskiljning och lagring av koldioxid

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på avskiljning, transport via rörledningar och mellanlagring av koldioxid för geologisk lagring samt på geologisk lagring av koldioxid. Bestämmelser om hindrande av förorening av miljön till följd av avskiljning, transport och mellanlagring samt geologisk lagring av koldioxid och om tillståndsplikt för verksamhet som medför risk för förorening av miljön finns i miljöskyddslagen (86/2000).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *geologisk lagring av koldioxid* injektion åtföljd av lagring av koldioxidströmmar i underjordiska geologiska formationer,

2) *mellanlagring* lagring av koldioxid innan den transporteras för geologisk lagring,

3) *lagringsplats* en avgränsad volym inom en geologisk formation som används för lagring av koldioxid och därtill hörande ytanläggningar eller injektionsanläggningar,

4) *geologisk formation* en litostratigrafisk enhet inom vilken distinkta bergartslager kan hittas och kartläggas,

5) *vattenpelare* den vertikala sammanhängande vattenmassan från ytan till bottensedimentet i en vattenförekomst, inklusive bottensedimentet,

6) *koldioxidström* flöde av substanser som är resultatet av processer för koldioxidavskiljning,

7) *transportnät* det nät av rörledningar, inbegripet därtill hörande tryckstegringsstationer, som används för att transportera koldioxid för mellanlagring eller till lagringsplatsen.

3 §

Förbud mot att lagra koldioxid geologiskt och i vattenpelaren

Koldioxid får inte lagras geologiskt eller i vattenpelaren inom Finlands territorium eller i Finlands ekonomiska zon. Förbudet gäller dock

inte geologisk lagring av koldioxid, om den mängd som lagras underskrider 100 000 ton och syftet med lagringen är forskning kring eller utveckling och provning av nya produkter och processer.

4 §

Överlämnande av avskild koldioxid för geologisk lagring

Koldioxid som avskilts inom Finlands territorium får överlämnas för geologisk lagring endast i en sådan underjordisk geologisk formation som helt och hållet finns inom Europeiska unionens medlemsstaters territorium eller i medlemsstaternas ekonomiska zoner eller på deras kontinentalsocklar i den mening som avses i Förenta nationernas havsrättskonvention (FördrS 49—50/1996).

5 §

Kvalitetskrav på koldioxidströmmar

Koldioxidströmmar ska med de undantag som nämns i 2 mom. bestå av enbart koldioxid.

En koldioxidström får utöver koldioxid innehålla spår av substanser som härrör från uppkomst- eller avskiljningsprocessen (*substanser som brukar följa med*) samt spårsubstanser som tillsatts för att bistå vid övervakning och kontroll av koldioxidmigrationen (*tillsatta substanser*).

Halterna av substanser som brukar följa med och halterna av tillsatta substanser i koldioxidströmmen får inte överstiga nivåer som kan medföra fara eller skada för hälsan eller miljön eller som kan försämra säkerheten eller integriteten hos lagringsplatsen, transportnätet eller en därtill hörande anläggning.

Till en koldioxidström får det inte tillsättas avfall som avses i avfallslagen (646/2011) eller andra substanser i bortskaffningssyfte.

6 §

Förpliktelser som gäller koldioxidavskiljning

Den som avskiljer koldioxid ska se till att det utförs en analys av koldioxidströmmens sammansättning, inklusive frätande substanser, och en riskbedömning.

Koldioxid får avskiljas endast om koldioxidströmmens halter av substanser som brukar följa med eller tillsatta substanser enligt riskbedömningen inte överstiger den nivå som anges i 5 § 3 mom.

Den som avskiljer koldioxid ska föra bok över de för geologisk lagring levererade koldioxidströmmarnas kvantitet, egenskaper och sammansättning.

7 §

Tillträde till annans transportnät

Om den som driver ett transportnät och den som avskiljer koldioxid inte kan enas om tillträdet till ett transportnät för koldioxid, kan Energimarknadsverket på ansökan bevilja den som avskiljer koldioxid rätt att ansluta sig till transportnätet och använda det för transport av koldioxid.

Ansökan ska åtminstone innehålla uppgifter om de faktorer som anger kapaciteten för transport av koldioxid, tekniska frågor som hänför sig till anslutningarna, de behov som andra användare av nätet har, kostnaderna för ändringar av nätet och transport av koldioxid samt andra liknande omständigheter.

Tillträde ska beviljas, om

1) transportnätets kapacitet är tillräcklig eller till skäligen kostnader kan utökas med beaktande av de behov som den som driver transportnätet och den som avskiljer koldioxid har,

2) den koldioxidström som matas in i transportnätet till sina tekniska egenskaper är lämplig för transport i transportnätet, och

3) den ansökta användningen av transportnätet även i övrigt är lämplig med tanke på transportnätets befintliga användning.

Energimarknadsverkets beslut ska innehålla behövliga villkor som gäller anslutning till nätet och inmatning av koldioxid i nätet. I beslutet ska samtidigt fastställas en ersättning för de kostnader som den som driver nätet har för anslutningen till transportnätet och bestämmas om grunderna för den ersättning som ska betalas för transporttjänsterna. I ersättningen ska ingå avkastning på kapitalet. Ersättningen för transporttjänsterna, inklusive avkastningen på kapitalet, ska vara skälig.

8 §

Ändring av transportnät

Energimarknadsverket kan på ansökan av den som avskiljer koldioxid ålägga den som driver ett transportnät att göra de ändringar av transportnätet som föranleds av att den som avskiljer koldioxid ansluter sig till transportnätet eller av att behovet av transport av koldioxid har ökat. Detta förutsätter att den som avskiljer koldioxid förbinder sig att svara för de kostnader som ändringsarbetena medför. Ändringarna får inte medföra risk för förorening av miljön.

På ansökan tillämpas det som i 7 § 2 mom. bestäms om ansökan. På Energimarknadsverkets beslut tillämpas det som i 7 § 4 mom. bestäms om beslut.

9 §

Ändring av beslut som gäller transportnät

Energimarknadsverket kan ändra ett beslut som avses i 7 och 8 §, om omständigheterna eller behoven av att transportera koldioxid har förändrats väsentligt. Om den som fått tillträde till ett transportnät inte börjar använda nätet inom skälig tid eller försummar sina skyldigheter i samband med användningen av nätet, kan tillträdet återkallas.

10 §

Transportnät som sträcker sig in på en annan stats territorium

Om en ansökan som avses i 7 eller 8 § gäller ett transportnät som sträcker sig in på en annan stats territorium, ska arbets- och näringsministeriet vid behov samråda med den behöriga myndigheten i den andra staten innan ärendet avgörs.

11 §

Byggande av transportnät och mellanlager

Byggandet av transportnät och mellanlager ska basera sig på en plan med rättsverkningar. På planeringen och byggandet av transportnät och mellanlager tillämpas det som i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) bestäms om uppförande av byggnader.

12 §

Myndigheternas uppgifter

Miljöministeriet styr och följer verkställigheten av och tillsynen över denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar att denna lag och ålägganden som meddelats med stöd av den iakttas. Om verksamhet som avses i denna lag bedrivs i Finlands ekonomiska zon, svarar den närings-, trafik- och miljöcentral för tillsynen vars verksamhetsområde ligger närmast den plats där verksamheten bedrivs.

Energimarknadsverket svarar för tillsynen över att villkor och ålägganden som gäller tillträde till transportnät iakttas.

13 §

Rätt att få upplysningar och göra inspektioner

En tillsynsmyndighet som avses i 12 § 2 och 3 mom. eller en av denna utsedd tjänsteman har i

enlighet med sitt ansvarsområde rätt att i tillsynssyfte och för verkställigheten av denna lag

1) trots sekretessbestämmelserna få behövliga uppgifter av myndigheterna och verksamhetsutövarna,

2) röra sig på annans område,

3) göra inspektioner och undersökningar samt utföra mätningar och ta prover,

4) få tillträde till platser där verksamhet bedrivs,

5) kontrollera en verksamhets miljöpåverkan.

Rätten i 1 mom. 2—5 punkten gäller inte utrymmen som används för permanent boende.

14 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser

Tillsynsmyndigheten kan

1) förbjuda den som bryter mot denna lag eller med stöd av den meddelade ålägganden eller villkor att fortsätta eller upprepa överträdelsen,

2) förelägga den som bryter mot denna lag eller med stöd av den meddelade ålägganden eller villkor att fullgöra sina skyldigheter på något annat sätt.

15 §

Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Tillsynsmyndigheten ska, om det inte är uppenbart onödigt, förena ett förbud eller föreläggande som har meddelats med stöd av 14 § med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller om att verksamheten avbryts eller förbjuds. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite samt om föreläggande av hot om tvångsutförande och avbrytande och beslut om verkställighet av ett hot om tvångsutförande eller avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

16 §

Överklagande

Ändring i beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen och Energimarknadsverket har meddelat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i beslut som Energimarknadsverket har meddelat med stöd av 7—9 § får dock sökas genom besvär hos marknadsdomstolen.

Ändring i marknadsdomstolens och förvaltningsdomstolens beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet
1) bryter mot förbudet enligt 3 § mot att lagra koldioxid geologiskt eller i vattenpelaren,

2) överlämnar koldioxid för geologisk lagring i strid med 4 §, eller

3) tillsätter avfall eller andra substanser till koldioxidströmmen i bortskaffningssyfte i strid med 5 § 4 mom.,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot lagen om avskiljning och lagring av koldioxid* dömas till böter.

17 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för miljöförstöring som strider mot denna lag finns i 48 kap. 1—4 § i strafflagen (39/1889).

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till miljöskyddslagen (86/2000) en ny 45 b § som följer:

45 b §

Villkor om koldioxidavskiljning

strömmar i 5 och 6 § i lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (/).

I ett miljötillstånd för avskiljning av koldioxid ska det meddelas behövliga villkor för iakttagandet av bestämmelserna om koldioxid-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag **om ändring av 7 § i havsskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i havsskyddslagen (1415/1994) 7 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1060/2004, som följer:

7 §

Dumpningsförbud

Det är förbjudet att från finländska fartyg, havstekniska enheter eller luftfartyg eller från fartyg eller luftfartyg som i Finland lastat avfall dumpa avfall eller andra ämnen i havet utanför Finlands ekonomiska zon. Dumpning av avfall

från Finland är också annars förbjudet. Dessa förbud gäller dock inte i 9 § avsedd deponering av muddermassa i havet eller i 4 § i lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (/) avsedd geologisk lagring av koldioxid.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna i bilagorna II och III till konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de i Oostende den 28 juni 2007 antagna ändringarna i bilagorna II och III till konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (FördrS 51/1998) gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i ändringarna och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 12 juni 2012